

V oktobru in novembru, ko se začne jesensko vreme, nastopijo vedno tudi skrbi za nabavo kurjave, saj se kaj rado zgodi, da je doma in v trgovini prav tedaj zmanjka. Te dni smo se pozanimali, kako so letos založena s kurivom trgovska podjetja na Gorenjskem. Povsod smo dobili razveseljive odgovore. Drv in premoga trenutno nikjer ne primanjkuje.

Na »Kurivu« v Kranju smo izvedeli, da imajo potrošniki možnost izbire. Cene drv in premoga zavisijo od ka-

kovosti. Drva so po 2200 do 3000 din prm., lignit po 1900, tona dobrega rjava premoga pa po 3500 do 4200 dinarjev. Povpraševanje po kurjavi je letos manjše kot lani. Sodijo, da deloma zaradi tega, ker zima ni bila huda in je ljudem kurivo ostalo, deloma pa zaradi tega, ker poleti ni primanjkovalo električnega toka in ker do sedaj še ni pritisnil mrz.

Tudi na Jesenicah potrošnikom na drva in premog ni treba čakati. Na zalogi imajo tri vrste lignita in eno boljšo vrsto premoga. To željam potrošnikov popolnoma zadostuje. Buko-

va drva so po 3100, topolova po 2100, smrekova po 1800 dinarjev prm., mesane butare pa po 110 din komad. V Tržiču imajo drv vsekozi dovolj, medtem ko premog prodaja več inoma sproti. Drv zasebni potrošniki tam le malo pokupijo, ker jih dobijo pri okoliskih kmetih. Potrošnja drv tudi v Škofji Loki ni velika. Potrošniki jih prav tako nabavijo v okolici, naročilom za premog pa trgovsko podjetje »Lubnik« sproti ustreže.

—ey

AKTUALNO Vprašanje

GLAS GORENJJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETNO X., ŠT. 90 — CENA DIN 10.—

Kranj, 18. novembra 1957

Posvetovanja mladih članov delavskih svetov

Rakršen sestav delavskega sveta - takšno delo

Zaključke kongresa delavskih svetov je treba tudi uresničevati
Tudi na objekti za društveno življenje bo treba misliti

Kranj, 17. novembra.

Danes je bilo v Kranju prvo okrajno posvetovanje mladih članov delavskih svetov gorenjskih podjetij. Posvetovanja se je udeležil tudi organizacijski sekretar OK ZK Kranj Albin Jensterle.

Glavni namen današnjega posvetovanja mladih članov delavskih svetov je bil, da bi mladinska organizacija z neposrednim stikom mladih proizvajalcev skušala pomagati mladim, da bi bilo njihovo delo v organih upravljanja čim boljše. »Delo mladinskih organizacij«, kot je poudaril tov. Rožič, »bo uspešno šele tedaj, ko se bo organizacija začela ukvarjati z vsakdanjimi gospodarskimi in političnimi problemi naše skupnosti.« Tedaj bo mladinska organizacija prav gotovo privabilna v svoje vrste mnogo več mladine, ki je pripravljena s svojim delom odpraviti dosedanje vrzeli.

Prav sedaj, po kongresu delavskih svetov Jugoslavije, je pred organi upravljanja mnogo novih nalog. Vendar kaže, da samoupravni organi po sprejeti resoluciji ponekod niso kaj prida naredili. Medtem ko lahko trdim, da so se skoro povsod delavski sveti na svoj kongres temeljito pri-

pravili, je po kongresu nastalo mrtvilo. Delno so bili vzrok dopusti. Toda sedaj je sezona dopustov mimo in treba bo z večjim prizadevanjem začeti izpolnjevati zaključke kongresa. Zato so na posvetovanju sklenili, naj bi bili mladi člani med iniciatorji uresničevanja sklepov kongresa v svojih gospodarskih organizacijah.

Na posvetovanju so sicer razpravljali o nekaterih pomankljivostih dela uprav podjetij in tudi organov upravljanja, vse prema pa je bilo slišati o tem, kako naj bi te probleme rešili, kako bi delo organov delavskega samoupravljanja lahko izboljšali. Prav gotovo je ena izmed poti, ki vodi k izboljšanju dela skupno dela in skupna prizadevanja vseh.

Sestav delavskih svetov je prav gotovo osnova dela in uspeha delavskega samoupravljanja v podjetjih. Kjer upravljalcii niso dovolj premisili, kdo jih bo zastopal v organih upravljanja,

tam se tudi dogaja marsikaj, kar ni v skladu z razvojem in prizadevanji za izboljšanje življenjske ravni našega delavca. Morda je prav sestav delavskega sveta vzrok, da pride do takih sklepov, kot na primer v Verigi v Lescah, kjer je delavski svet sklenil, naj se delavecem ne deli topli obrok. Prav gotovo niso mislili na nešteto delavcev, ki prihajajo na delo od daleč in na take, ki nimajo možnosti, da si v trgovini kupijo izdatno malico. Podobnih primerov je tudi ponekod drugje še vedno nekaj. Mladi upravljavci so na posvetu mnogo razpravljali o življenjskih pogojih mladih delavcev in menili, da bi bilo nujno misliti na to, da bi tem ljudem, ki sedaj komaj zaslužijo za hrano in stanovanje, morali nuditi možnost za večji zasluzek. Mladina je kritizirala vsako tako delo organov upravljanja, ki je odraz zastreljenja mišljencev nekaterih posameznikov, ki so jim tuji napori za izboljšanje življenjskih pogojev naših delavcev. Se prav posebno pa ne morejo razumeti potreb mladih ljudi in potrebe po objektih, ki bi posredno vplivali na povečanje proizvodnosti dela.

Stik med delavskim svetom in delavci samimi, ponekod še ni najboljši. Delavski sveti ponekod ne seznanajo dovolj članov kolektiva s svojim delom. Tako so na primer na anketo, ki jo je razpisal OK LMS Kranj o tem, ali so seje delavskih svetov dostopne vsakomur, odgovorili zelo različno. Od 208 je le 35 mladih ljudi odgovorilo, da se seje del. sveta lahko udeleži vsakokd, odgovori ostalih pa so bili zelo

dovoljivi, oziroma so odgovorili, da so seje zaprete.

Ludvik Slamnik (Železarna Jesenice) je kritiziral slabo uresničevanje zaključkov kongresa delavskih svetov. Menil je, da je vzgoja v klubih mladih proizvajalcev ena izmed najboljših priprav na delo v organih delavskega samoupravljanja. Dušan Djukanović (Kranj) meni, da je ustavnovitev del sveta v delavnicih s samostojnim finansiranjem v STTS ugodno vplivala na povečanje zanimanja za delo pri dajkih samih. Tov. Kramar (Železarna Jesenice) je med drugim govoril, da neupoštevanje veselja posameznikov za delo pri razmeščanju na delovna mesta slabovo vpliva na delovno produktivnost. Tako nerazumevanje kaže uprava podjetja predvsem do mladih delavcev. Jaka Bogataj (OZZ Kranj) je govoril o pogojih delavcev v kmetijstvu in gozdarstvu, ki živijo ponekod v še slabših pogojih, kot ostali delavci. Jože Solar (ISK Kranj) pravi, da v šolskem odboru ne bi smeli biti taki ljudje, ki sledijo samo na učni uspehi, ne pa na splošno vzgojo učencev. Aleksander Cerčil je govoril, da bi se delo organov upravljanja lahko bolj približalo skupnemu interesu, če bi bilo v teh organih več mladine. V razpravi so še sodelovali Zdravko Krvina (Standard Kranj), ki je govoril o sektorjih posvetovanih mladine, Marlena Poljanar (Peko Tržič) o analitski oceni, Franc Štucin (Peko, Tržič) o življenjskih pogojih mladih delavcev in Vili Lauseger (BPT, Tržič) o skrbi za delavce.

LJ.

V sliki in besedi

Pridne gospodinje ki imajo veselje z ročnim delom, tudi za to najdejo čas. Seveda pa imajo s tem še večje veselje, če za takšno delo pada tudi kakšen dinar, kot pravimo. Zato večkrat kar v vrstah čakajo pred gospodinjskimi biroji, ki jim posredujejo takšno delo (levo zgoraj). Brž ko se vsaj za kratek čas pokaže sonce, postane v parkih pravi »živ-žav« (desno zgoraj). Zdaj ko je že precej hladno, pečen kostanj prav prijetno pogreje. Prav gotovo pa bi se bolj, če bi bil cenejši.

»Težko je pri nas, ker smo tako odmaknjeni od sveta in življenja v dolini,« mi je pripovedoval mladi upravitelj šole iz Leskovice, Janez Šter. Vendar kaže, da Leskovica vendarle ni tako odmaknjena, vsaj za mladega upravitelja ne, saj ga ljudje tudi v dolini dobro poznavajo.

»Nemalo sem bil presenečen, ko sem bil izvoljen,« mi je pripovedoval. Tovariš Šter je eden izmed mladincev, ki so bili izvoljeni v nove občinske ljudske odobre.

»Verjetno se boste razen z gospodarskimi problemi ukvarjali tudi s kulturo, prostovno in šolstvom, kajne?«

»Moj prvi namen je čim bolj poživiti športno in kulturno življenje v gorenjevaški občini. Lani je Občinski ljudski odbor Gorenja vas predvidel v svojem proračunu 70.000 dinarjev za kulturno-prosvetno delo. To ni veliko — vendar niti teh 70.000 še do danes ni porabljenih. To se pravi, da kulturno življenje pri nas popolnoma spi. Tudi o športu pravzaprav ne moremo govoriti. Predvsem bi morali dobiti vsaj telesnovzgojne učitelje.«

»In družabno življenje?«

S posvetovanja v Poljanah

ŠE VEĆ SMOTRNOSTI IN ENOTNOSTI

Ob letošnji zagati s krompirjem

Poljane, 17. novembra. — Tu se je danes zbral nekaj stotov iz vse Poljanske doline in okolice, da bi se pomenili o važnem aktualnem vprašanju: o bodočnosti pridelovanja krompirja. Pred samim zborovanjem so v prostorih kmetijske zadruge Poljane opriprali tudi lepo urejeno razstavo krompirja iz tega okoliša.

Vprašanje na njihovem današnjem zborovanju je danes važno ne le za Poljansko dolino in Gorenjsko, marveč za vso Slovenijo. Zagata v prodaji krompirja je letošnjo jesen povzročila mnogo zaskrbljenosti, pa tudi mnogo upravičene in neupravičene kritike, bodisi od samih proizvajalcev, kakor tudi od posameznih ljudi in organizacij navzgor. Puščice so v glavnem usmerjene na trgovino, ki je v tem primeru resnično razočarala.

Na današnji konferenci je bilo slišati glasove in kritiko iz vseh smeri: od zgoraj in od spodaj. Vsi imajo nekje prav, nekje pa tudi ne. Neposredni povod za letošnjo zagato, je bila seveda izredno dobra letina. Toda v širšem obsegu pridelka nikakor ni preveč, in misel, da bi kazalo opuščati krompirja v prid drugih kultur, je sploh nesmiselna. Hkrati pa je letošnjo zagato še povečal nepravilni trgovski

Naslednje najvažnejše vprašanje je pogodbena proizvodnja. Pridelovalec se bo moral prekazati obveznosti za določeno količino v kvalitetu krompirja. S tem pa si bo hkrati zagotovil tudi prodajo. Skrb za prodajo torej v tem primeru ne bo slovela na proizvajalcu.

Prav tako so danes precej govorili o možnosti porabe krompirja doma: o siliranju, kisanju ter o krmiljenju in pitanju goveje živine, prašičev itd. s krompirjem. Ugotovili so, da je letošnja zagata le posledica nepravilnosti, nespretnosti in nečaščnosti pridelovalca, kakor tudi trgovine. K. M.

USPELA KONFERENCA MLADINE ŽELEZARNE JESENICE

V četrtek je bila na Jesenicah letna konferenca mladine Železarne. — V dvorani Delavskega doma na Jesenicah se je zbral 135 mladincov, ki so poslušali poročilo predsednika Slamnika in sekretarja Nemeca o dosedanjem delu mladinske organizacije ter ju dopolnili z bogato razpravo. Konferenca je ugotovila, da je treba izboljšati delovanje mladinske organizacije, dasiravno je ta dosegla vrsto lepih uspehov. Naredila je korak naprej pri vzgoji mladine z raznimi predavanji in debatnimi urami. Priredila je tudi razne sestanke, kjer so se posvetovali o proizvodnji, delavskem samoupravljanju, o storilnosti dela, o tarifni politiki itd.

Na konferenci so govorili tudi o izboljšanju organizacije in o pridobitvi nove mladine v organizacijo. V Železarju je zaposlenih 1666 mladincov, medtem ko je v mladinski organizaciji vključenih le 689 mladincov.

U.

naš razgovor

„POŽIVITI HOČEM KULTURNO IN ŠPORTNO ŽIVLJENJE“

»Mladina pozna le gostilne in cesto. Ničesar ji ne nudimo, da bi jo odvrnili od gostiln. Tudi tu nas čaka obilica dela.«

»V Poljanski dolini se precej ukvarjate s kmetijstvom. Ali bi pospeševanje te dejavnosti zadodčalo za razvoj doline, ali pa nameravate začeti še s čem drugim?«

»Vsekakor bo treba poljedelstvo, zlasti gojenje semenskega krompirja, v Poljanski dolini še posvetovati. Predvsem pa bo treba bolj razvijati živilino. V najbližji bodočnosti moramo nujno misliti, da bomo tudi v Poljanski dolini začeli industrijo. Pri nas je v razmerju z ostalimi kraji še vedno veliko brezposelnih. Ljudje pa vse bolj odhajajo v druge kraje in si iščejo zaslужka. Najpovem samo to, da so v Poljanah od 60 ljudi, rojenih v istem letu, ostali samo še trije.«

»Se vam zdi, da bo ločitev trgovin od kmetijskih zadrug se mi zdi zelo koristna.«

»Ločitev trgovin od kmetijskih zadrug se mi zdi zelo koristna.«

LJ.

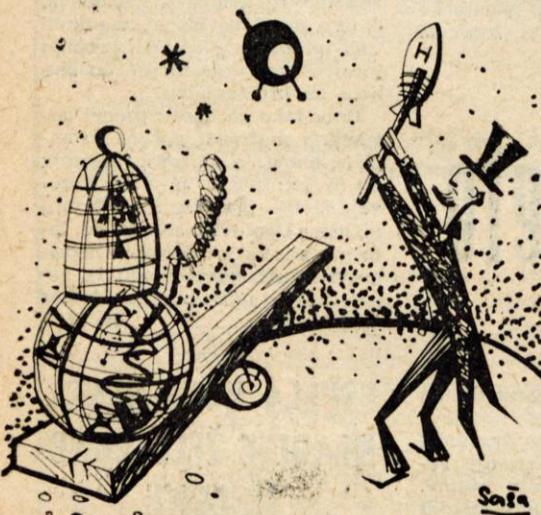
TE DNI PO SVETU

Na petkovi seji Zveznega izvršnega sveta, ki ji je predsedoval Svetozar Vukmanović, je Zvezni izvršni svet dokončno sprejel osnutek družbenega plana gospodarskega razvoja Jugoslavije od 1957. do 1961. leta. Osnutek plana bodo predložili Zvezni ljudski skupščini, ki bo o njem razpravljala na svojem prihodnjem zasedanju. — Zvezni izvršni svet je med drugim sprejel tudi osnutek zakonov o delovnih odnosih, o izgradnji hidrosistema Donava-Tisa-Donava in o melioracijskih delih v LR Makedoniji. Ratificiranih je bilo tudi več mednarodnih sporazumov.

Tržaški delavci Združenih jadranskih ladjedelnic in tržaškega arzenala so v soboto zjutraj zopet začeli z dnevno stavko, s katero hočejo dosegiti zvišanje plač. Borba tržaških kovinarjev traja že več mesecov. V tem času se je zvrstilo že nekaj stavk, ki pa niso obrodile zaželenega uspeha. V sobotni stavki je prišlo tudi do spopada med delavci in policijo. Na obeh straneh je bilo nekaj ranjencev, ki so jih odpeljali v bolnišnico. Aretiranih je bilo tudi več delavcev. — Vest o napadu policije na stavkajoče kovinarje se je bliskovito razširila po vsem mestu, predvsem po tovarnah in delavnicih. Iz solidarnosti napovedujejo tudi drugi tržaški delavci protestne stavke. Protestna stavka pristanških delavcev je skoraj docela ohromila pristanški promet. Ni izključeno, da bo prišlo do splošne stavke vsega tržaškega delavstva.

Prvi ameriški satelit, ki ga bodo izstrelili v začetku prihodnjega leta, bo valjaste oblike, težak okrog 9 kg, dolg okrog 30 cm in bo meril v premeru 12,5 cm. Opremljen bo z aparati za merjenje kozmičnega sevanja, meteorskih pojavov in temperature v vesmirju.

V OBDOBU SOPOTNIKOV

Striček Sam: »Pa še mi poskusimo, kako visoko bo šlo!«

IZDAJA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNİK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNİ UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 475, 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJNU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA 50 DINARJEV

Se nadalje hladno in suho vreme. Megla bo zlasti gosta v nižinah. Okoli 24. novembra pa je pričakovati rahlih snežnih padavin.

42.

PSU NJEGOVO, MENI PA...

S Kontorjem, psom Kontorjem, sva se spet srečala. Tokrat na ulici. Stopical je poleg svoje gospodarice in se oziral po ljudeh. Tu in tam je roka njegove gospodarice nežno zdrsela po njegovih negovani dlaki. Okoli vrata je imel lepo, dokaj bogato ovratnico. Kadarkoli smo se srečali, je Kontorja njegova gospodarica peljala na vrvici. Verjetno sta šla vsak dan na sprehod...

Kdajpačdaj sta se peljala celo z avtom. Videti je bilo, da je Kontor najbolj čislano živo bitje na svetu. Gorje onemu, ki bi mu storili najmanjšo nevšečnost, ki ibi mu samo stopil na nogo, čeprav se to lahko vsakomur zgodi. Vendar Kontor ne bi smel doživeti kaj takega. Revez ubogi, civili bi in njegovi gospodarici bili pritekle debele solze. Čeprav je bila ugledna dama, verjetno tudi s psovkami ne bi štedila.

Skratka, Kontor, naš preljubi. Kontor je najbolj inteligentna žival in najmilejše živo bitje na svetu!

Vendar — tu se zgoda šele prične.

Zgodilo se mi je, kot verjetno že marsikom, da sem bil brez stanovanja. Vsaj sobo bi nujno rabil. Na stanovanjski upravi mi niso mogli pomagati. Stanovanj ni — čakaj, čakaj... morda boš nekoč vendarle prisel na vrsto. Kako naj čakam, zima je bila pred durmi. In čeprav sem skoro vsak dan na stanovanjski upravi, čeprav so mi obljubovali, da bo stanovanje kmalu, sem vedel, da so to le prazne obljube, zato, da bi se me čimprej znebili.

Potem sem začel sam vrtati. Ustavljal sem znanec, jih prosil za nasvete, pomoč, jim celo obljuboval nagrade — pa vse skupaj ni bilo nič. Tudi časopisi oglasi, najbolj blesteče oblikovani, z mamljivimi obljubami, niso prav nič pomagali. Odločil sem se za zadnjo možnost, v katero sem vsaj še malo upal. Sam sem hodil po hišah, trkal na vrata in zdi se mi, da sem pritisnil že skoro na vsako kljuko, dokler...

LJUDJE IN DOGODKI
ODMEV HAMBURŠKIH VOLITEV

»V ponedeljkovi noči so svetile bakle pred sedežem socialdemokratske stranke v Hamburgu in mladi ljudje so vriskali in vzklikali — v drugače tako mirnem mestu — zmagovalcem pri volitvah v hamburško pokrajinsko skupščino.« — Tako je opisal znani neodvisni nemški dnevnik »Die Welt« trenutek, ko so razglasili rezultate nedeljskih volitev. Hamburg poleg Frankfurta in Berlina sicer pristejava med stare socialdemokratske trdnjave, toda v hamburški pokrajinski skupščini so zadnja leta imeli večino Adenauerjevi demokristiani in ni kazalo, da bi jo radi izpušteli iz rok. Vendar pa se je to zgodilo. Zakaj?

Podoba je, da so hamburški volilni rezultati odmev splošnega razpoloženja v Nemčiji. Nedavni Adenauerjev govor o vladnem programu za prihodnja 4 leta z napovedmi o dosledni politiki »trde roke« in z oborožitvijo z atomskim orojem je naletel na ostro kritiko in javnosti. Zunanjepolitična linija je doživila tudi v »Bundestagu«, to je v zahodnonemškem parlamentu, hude napade, veliko nevoljo pa je povzročilo še ravnanje z Jugoslavijo, ko je priznala Vzhodno Nemčijo. Prav tako je vzbudila odpor Adenauerjeva »spušniska« izjave, ki je govorila o izključni politiki sile v Atlantskem paktu. S tem v zvezi je šel dosti odobravanja predsednik socialnem. stranke Ollenhauer, ko je v parlamentu napadel Adenauerjevo politiko in ji prekroval, da »se mora nujno končati s katastrofo.« — Tako je danes na notranjopolitičnem področju, a tudi v gospodarstvu ni vse mirno, kakor bi kdo pričakoval po toliko opevanem gospodarskem čudežu. Nedavna bitka za zvišanje cen premoga in jekla, glasnejše zahteve zahodnonemškega kapitala in družb po svobodnejših gospodarskih odnosih z drugimi deželami, zlasti z

vzhodnimi, dušitev sindikalnih prizadevanj za zvišanje mez, napovedi za »huda leta« na račun atomske oborožitve — vse to vnaša nemir in nezadovoljstvo med zahodnonemške delovne množice. Medtem ko je dovolj sredstev za izvajanje politike s postojank sile, pa vladni časopisi pridigajo o varčevanju »pri malem«, to je pri ljudstvu. Vse več zaskrbljenosti dan za dnem povzročajo tudi članki s podobnimi naslovni, kakor ga je nedavno objavil dnevnik »Die Welt«: »Napačna podoba o našem bogastvu.«

Nedvomno je vse to prispevalo k zmagi socialnih demokratov v Hamburgu. Marsikod bi morda sedil, da pač glasovi ene same pokrajine niso važni za celoto, to je za Zahodno Nemčijo, a se moti. Po nemški ustavni so si socialni demokrati s tem pridobili tudi 3 sedeže v »Bundestagu«, to je v zahodnonemškem zveznem senatu, in tu podrli doslej trdno Adenauerjevo dvetretjinsko večino.

Tako so volitve v hamburško skupščino neprijetno posegle v račune bonnske vlade: prisilile so jo, da je začela trezneje presojati nekatera vprašanja. Prvo, kar je prišlo na vrsto, je po vsej verjetnosti najbolj pereč problem današnje Nemčije — zdržitev obeh nemških držav. V Bonnu sicer še naprej vztrajajo pri trditvi, da bi nemško vprašanje rešili le z razgovori med štirimi velikimi silami, to je med Sovjetsko zvezo, Združenimi državami, Veliko Britanijo in Francijo, a so morali priti do praktičnega zaključka, da samo od sebe ne bo šlo. Uvideli so tudi najbrž, da Nemčijo danes povsod odrivajo iz dnevnih redov na mednarodnih konferencah in sestankih. Hruščovjev predlog za razgovore na najvišji ravni med kapitalističnimi in socialističnimi deželami in pripombo, da bi tudi nemško vprašanje obravnavali

na taki konferenci, je Adenauerjeva vlada sprejela hladno, vendar je v uradni izjavi poudarila, da bo podpirala vse predloge, ki bi utegnili zmanjšati mednarodno napetost. Na kratko povedano, v Bonnu so se menda le odločili za pametnejše ukrepe, ker so uvideli, da je edina pot za združitev v boljših odnosih in v sporazumevanju s Sovjetsko zvezo.

Dokaz, da so se Nemci vključili satelitskih bisterij in pozivom na novo in intenzivno združevanje zahodnih sil v zadnjih tednih, le odločili za to pot, je načrtevjev sovjetsko-nemških razgovorov v Moskvi. Začeli so se letos konec julija, a so se po enem mesecu formalno razbili pri eni izmed točk dnevnega reda, namreč pri vprašanju vrnitve nemških državljaniov iz Sovjetske zveze. (Glavni vrok pa je bil seveda ta, da se je Adenauer poslužil razgovorov le za predvolilni manever, da bi tako ugodil gospodarskim krogom in tistim volivcem iz vrst svoje stranke, ki so zahtevali izboljšanje odnosov s Sovjetsko zvezo in vzhodnimi državami. Ko je menil, da je v tej smeri naredil dovolj, so pogajanja v Moskvi naenkrat prisia do mrteve točke in prekinitev). Zdaj nemško odposlanstvo spet razpravlja v Moskvi o trgovinskih izmenjavih in konzularnih odnosih ter o vrniti nemških državljianov iz Sovjetske zveze, toda le o posameznih primerih.

Odločitev nemške vlade, da je obnovila razgovore v Moskvi, je sicer v protislovju z Adenauerjevim trdovratnim blokovskim stališčem in še posebej z najnovejšimi potezami v okviru Atlantskega pakta, vendar pa sliši so, da je potrebno tem vprašanjem v prihodnosti posvetiti več pozornosti kot doslej.

ŽELEZNISKA MLADINA: POPENESTRITI DRUSTVENO ŽIVLJENJE

Zelenski, 17. novembra. — Včeraj zvečer je bila v Zelenskih občinskih konferenca LMS. Mladina je razpravljala o komunalni izgradnji, predvsem o gradnji cest in objektov za društveno in družabno življenje mladine. Delo v društvenih do

družnice podjetja »Plamen«. Člani so razen drugih številnih vprašanj precej razpravljali tudi o proizvodnji, rekonstrukciji tovarne, izobražbi strokovnih kadrov, komunalnih vprašanjih itd. Sklenili so, da je potrebno tem vprašanjem v prihodnosti posvetiti več pozornosti kot doslej.

ŽELEZNISKA MLADINA: POPENESTRITI DRUSTVENO ŽIVLJENJE

Zelenski, 17. novembra. — Včeraj zvečer je bila v Zelenskih občinskih konferenca LMS. Mladina je razpravljala o komunalni izgradnji, predvsem o gradnji cest in objektov za društveno in družabno življenje mladine. Delo v društvenih do

sedaj ni bilo najboljše, predvsem zato, ker nimajo potrebnih priomočkov. Kritizirali so tudi to, da se sprejemajo mladine v ZK.

V »ISKRI« TOPLI OBROK

Zvezeli smo, da bodo danes v ponedeljek delavci v »Iskri« v Kranju začeli dobivati topli obrok. Delavci bodo tega prav gotovo veseli, saj bodo topli obrok med delom lahko dobili za 40 dinarjev. Upamo, da bo tudi kvaliteten. Temu zgledu naj bi sledila tudi ostala podjetja.

SPORT

TRŽIČ : IZOLA 1:1 (0:1)

Tržič, 17. novembra. — V prvenstveni tekmi Ljubljansko-prišenske lige je enaistorična Tržiča danes v borbeni tekmi z Izolou igrala neodločeno.

PRVENSTVO GORENJSKE V KEGLJANJU POSAMEZNICOV ZAKLJUČENO

Jesenice, 17. novembra. — Minulo nedeljo odigranemu prvenstvu delu je sledil danes na Jesenicah drugi del prvenstva Gorenjske v kegljanju posameznikov, v katerem so se pomerili najbolj gorenjski kegljaci.

Rezultati: 1. Starc (Triglav, Kranj) 1731 kegljev; 2. Miro Ambrožič (Triglav, Kranj) 1684; 3. Martelanc (Triglav, Kranj) 1681; 4. Vehovec (Triglav, Kranj) 1653; 5. Pečar (Kranjska gora) 1646; 6. Kelih (Jesenice) 1645; 7. Korošec (Jesenice) 1640; 8. Slišar (Jesenice) 1640. U.

SD KRAJN : ŽELEZNICAR (LJUBLJANA) 5:5,2:5

Ljubljana, 17. novembra. — Danes dopoldan je bil v Ljubljani v Šahovskem domu odigran polfinali dvoboj med Železnicarjem in kranjskimi šahisti. Kranjčani so odločili srečanje v svoji korist z rezultatom 5:5, 2:5 in se tako plasirali med prva štiri moštva v Sloveniji, ki se bodo 30. novembra in 1. decembra v Ljubljani pomerili za naslov republiškega prvaka.

NAMIZNOTEANIŠKI TURNIR

Kranj, 17. novembra. — Danes je mladinski aktiv Gorenjskega tiska organiziral v počastitev 29. novembra in 15. obletnice USAOJ-a namiznoteniški četverobojni. Zmagalo je moštvo »Gorenjskega tiska«.

TRIGLAV B : JESENICE B 3:0 (1:0)

naša kronika

OBČINSKI ZBORI SINDIKALNIH PODODBOROV ŽELEZNICE

V POLNEM RAZMAHU

Jesenice, 16. novembra. — V Zelezarni Jesenice hočeo čimprej zaključiti z občnimi zbori sindikalnih pododborov, zato organizirajo dnevno tudi po več občnih zborov. Danes so bili kar trije občni zbori, in sicer: osrednje pisarne, komunalnega oddelka in metalurško-industrijske šole. Na vseh občnih zborih, ki so bili počasno občini, so razpravljali o tekočih problemih sindikalne organizacije podjetja.

JESENISKI ŽELEZARJI NA OTVORITVI HLADNE VLAJRNE V NIŠKIČU

Jesenice, 17. novembra. — Ker je Zelezarna Jesenice vzgojila nekaj sto kvalificiranih delavcev za novo zelezarno »Boris Kidrič« v Nikšiću, med temi tudi valjavec za novo hladno valjarno, so povabili železarje na otvoritev nove valjarne. Ti so odpovali v Nikšić danes. U.

RAZPRAVA SVETA ZA ŠOLSTVO OLO KRAJN O STROKOVNEM ŠOLSTVU

V torem, 12. novembra je imel Svet za šolstvo OLO Kranj redno sejo. Člani so razpravljali o nekaterih problemih strokovnega šolstva, predvsem o potrebi po večjem številu nameščenih predavateljev, o občasnem prirejanju seminarjev iz pedagoške in psihologije, o sodobnejši inšpekcijski službi, ter o možnostih za bolj življenska predavanja o naši socialistični zagonodaji.

ZA BOLJŠE DELO PODJETIJ BLEDJSKE OBČINE

Sprečilo problemov, ki spremi delo podjetij v bledjski občini, so sindikalne podružnice nekaterih podjetij vključile v program občnih zborov tudi razpravo o raznih perečih vprašanjih, ki zavirajo še plodnejše delo teh gospodarskih teles. Izkušnje so namreč pokazale, da bo treba v bodoče posvetiti več pozornosti kadrom v gospodarstvu, katerih delovni intenziteti se bo dvignila predvsem s smotreno vzgojo in s strokovnim usposabljanjem. Zlasti ne gre zanemariti izpopolnjevanje mladih delavcev in vajencev v obrati ter članov upravnih odborov in delavskih svetov.

GLEDALIŠČE IZ SEŽANE GOSTOVALO V KRAJNU

V soboto je gostovalo v Prešernovem gledališču v Kranju gledališče iz Sežane. Gostje so se predstavili kranjskemu gledališču občinstvu z Goldonijsko komedio »Ribische Zdrahe«, v priredbi prof. Mirka Ruplja. Na sposedru sta bili dve predstavi. Medtem ko je popoldanska predstava zaradi nezadostnega obiska odpadla, je bila večerna predstava zelo dobro obiskana. Gostje so to zahtevali komedijo, ki jo je zrežiral Miro Kranjec, prav uspešno zaigrali. Glavna privlačnost te uprizoritve pa je bila prav gotovo v tem, da so igralci govorili v primorskem narečju, ki je vzhodnemu delu podobno pristnosti in neprednosti. Občinst

Gorenjski obvezničevalci

MALI OGLASI

Dne 13. t. m. sem izgubil od Tržiča do Pristave nove moške suknene čevlje. Najditevna našrešam, naj jih proti nagradi vrnem. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam nova vrata za 7500 dinarjev. Naslov v oglasnem oddelku.

Ugodno prodam suhe 30 mm in 20 mm smrekove ter 30 mm in 50 mm macesneve deske. Naslov v oglasnem oddelku.

Iščem gospodinjsko pomočnico. Plača po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku.

V službu sprejemem 2 nekvalificirana delavca, mlada, vojaščine prosta in zdrava. Plača po dogovoru. — Mestna klavnica, Kranj.

Preklicujem št. bloka 32906 izdanega v Komisijski trgovini Kranj dne 28. januarja 1957. — Prevodnik Janez, Zmene, Škofja Loka.

OBJAVE

ZAHVALA

Najprisršnje se zahvaljujem dr. Trtniku Aleksandru za uspešno izvršene tri operacije v glavi na Otolskem oddelku v Kranju, kakor tudi vsemu osebju na tem oddelku. Enako se zahvaljujem za nasvet in pozornost pri zdravljenju dr. Bajžlu Janezu. Franc Senk z družino. Primskovo, 14. novembra 1957.

jetski film »OD CARJA DO LENINA«; 20. in 21. novembra ob 16., 18. in 20. uri francoski barvni film »BEL AMI« (Lepi striček).

»TRIGLAV« PRIMSKOVO, — 19. novembra ob 19. uri sovj. film »OD CARJA DO LENINA«.

»SVOBODA« STRAŽIŠČE — 20. novembra ob 19. uri sovj. film »OD CARJA DO LENINA«.

»RADIO« JESENICE, 18. in 19. novembra mehiški film »UMIRAM SRECNA«. Od 20. do 22. novembra ameriški barvni film »BEAU BRUMMELL«.

»PLAVŽ« JESENICE, 19. novembra francoski film »HEROJI SO UTRUJENI«. 21. in 22. novembra mehiški film »UMIRAM SRECNA«.

»ZIROVNICA«, 20. novembra francoski film »HEROJI SO UTRUJENI«.

»DOVJE MOJSTRANA«, 20. novembra mehiški film »UMIRAM SRECNA«.

»RADOVLIJICA«, 19. in 20. novembra italijanski film »HCI POLKA«. V torek ob 20. uri, v sredo ob 17.30 in 20. uri.

»BLED«, 18. novembra amer. barvglasbeni film »TO JE LJUBEZEN«. Od 19. do 21. novembra amer. film — drama »NE BOĐO MI VERJELI«. Predstave: v ponedeljek, torek in četrtek ob 20. uri, v sredo ob 17. in 20. uri.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak delavnik ob 5.05, 6.00, 8.00, 10.10, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00 in 22.55 uri ter Radijski dnevnik ob 19.30 uri.

»STORŽIČ KRAJN«, 18. nov. ob 16., 18. in 20. uri jugosl. film »VELIKI IN MALI«; 19. novembra ob 16., 18. in 20. uri sovj.

KINO

Na tem delu je začela zbirka žepnih romanov.

LJUDSKA KNJIGA

V letu 1957

dve knjige za

370 din

Klaus Eizk

DAN
NIČLA

H. de Balzac

ŽENA
TRIDESETIH
LET

V letu 1958

pet knjig za

800 din

Roidis

PAPEŽINJA
IVANA
VIII.

Moberg

JEZDI
ŠE
NOČOJ

GIBANJE PREBIVALSTVA

V TRŽIČU

Rojen: Marijan Toporiš. Poročila sta se: Franc Podlipnik, vodni inštalater in Ljudmila Jezeršek, predstnika.

V KRAJNU

Poročili so se: Janez Pišljar, ruder in Marija-Štefanija Pintarič, trg. pomočnica; Anton Rajgelj, osebni upokojenec in Valentina Perne, osebna upokojenka; Albin Podobnik, čevljar in Marina Berdon, tkalka; Emil Vencelj, kopist in Gabrijela Brešar, gosp. pomočnica.

NA JESENICAH

Poročili so se: Karol Vuk, tovarniški delavec in Fenja Orel, tvo. delavka; Viktor Vončina, delavec in Terezija Kovačič, delavka.

njo — Drago Kralj: Padec Carigrada.

15.40 Listi iz domače književnosti — Ivan Bratko: Pomlad v februarju.

17.15 Srečno vožnjo! (šoferjem na poti).

18.00 Mladinska oddaja.

18.45 Radijska univerza — prof. dr. Svetozar Ilčič: Geografsko proučevanje Slovenskega Pomurja.

20.00 Simfonični koncert Orkestra Slovenske filharmonije solist Julius Katchen, dirigent Samo Hubad.

TOREK, 19. NOVEMBRA

6.40 Naš jedilnik.

8.05 V domačem tonu.

9.00 Zabavni mozaik.

9.30 Virtuoze skladbe za razne instrumente.

11.30 Za dom in žene.

12.30 Kmečka univerza — ing. Vilko Masten: Novi načini zatiranja voluharja.

13.15 Klavir v ritmu.

13.30 Pester spored opernih melodij.

15.40 Potopisi in spomini — Pearl S. Buck: Spomini na mladost na Kitajskem.

16.00 Popoldanski simfonični koncert.

17.40 Ciganski napevi (Igra Toki Horvat s ciganskim ansamblom).

18.00 Športni tehnik.

18.30 Iz zakladnice jugoslovenskih spomnov.

18.50 Domače aktualnosti.

20.30 Radijska igra — Vsevolod Ivanov: Oklopni vlak. Režija: Fran Žižek. V glavnih vlogah: Boris Kralj, Janez Presetnik, Jože Zupan.

SREDA, 20. NOVEMBRA

9.00 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori.

9.15 Za ljubitelje narodnih in domačih viž.

10.10 Hector Berlioz: Fantastična simfonija.

11.35 Radijska šola za višjo stopnjo — Drago Kralj: Padec Carigrada.

12.30 Kmetijski nasveti — Pavla Zalokinšek: Za kmečke gospodinje.

13.15 Pesmi in pleši jugoslovenskih narodov.

14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Tonček, naš najmlajši muzikant.

11.35 »Luštno je biti planšar (domače napeve izvajajo Veseli planšarji, Janko Smolnikar in Janez Jeršinovc).

12.00 Opoldanski koncertni spored.

12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Jakob Ferjan: Kako spitamo prasiča za mast.

14.05 Radijska šola za višjo stopnjo.

PONEDELJEK, 18. NOVEMBRA

6.40 Naš jedilnik.

8.05 Jutranji divertimenti.

9.00 Radijski roman — Tarasov-Rodionov: Čokohoda - XI.

9.40 Mali glasbeni notes.

10.10 Popoldanski komorni koncert.

11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Tonček, naš najmlajši muzikant.

11.35 »Luštno je biti planšar (domače napeve izvajajo Veseli planšarji, Janko Smolnikar in Janez Jeršinovc).

12.00 Opoldanski koncertni spored.

12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Jakob Ferjan: Kako spitamo prasiča za mast.

14.05 Radijska šola za višjo stopnjo.

ČETRTEK, 21. NOVEMBRA

8.05 Folklorni zapiski Tončke Maroltovce z gorenjskega kota.

9.00 V glasbi po svetu.

10.40 In sedaj...?

11.00 Štiri operne uvertture.

11.30 Čikibonom — dober dan! (Gustav Strniša: Koruza).

14.45 Pesmi za naše male.

12.30 Kmečka univerza — Vet. Franc Skušek: Vitaminini in avitaminiza.

12.40 Poje Ljubljanski vokalni oktet.

14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.

15.40 Humoreska tega tedna — Zarko Petan: Idealna žena.

16.00 Z našimi in inozemskimi solisti in skladatelji.

18.00 Radijska univerza — Anton Nosan: Kako je nastal premeg.

18.45 Četrkovna reportaža.

19.50 Tedenski notranjopolitični pregled.

20.05 Javni četrkovki večer na rodnih pesmi in napevov.

GRDA ZLORABA ZAUPANJA

Z lažnimi obljuhambi, da ji bo v Zelezarni na Jesenicah prekrzel dobro službo, je Mirko Kukloča iz Bosanske Gradiške pripravil vdovo Radoslavo Momčilo iz Demirovca do tega, da je prodala svojo hišo za 60.000 din in skupno z njim ter osemletnim sinom odpotovala proti Jesenicam. Ko sta potovala dne 2. 9. 1957 v večernih urah s potniškim vlakom iz Ljubljane proti Jesenicam, jih je med vožnjo legitimiralo službojoči miličnik. To je izrabil Kukloča in ji sponzoroval, da je bolje če izstopila na prenočiti na kakanj postaji pred Jesenicami, ker jih bo sicer osumil, da nameravajo pogebniti čez mejo. Spremljevalka ga je nič hudega sluteč ubogala in skupno z njim izstopila na železniški postaji v Otočah. Ker je bila že noč, so se dogovorili, da bodo prespalni v čakalnicni. V čakalnicni jo je nagovoril, naj mu da čez noč v hrambo znesek 44.000 din, ki ga ima pri sebi, ker bi bilo sicer sumljivo, če bi jih ponoti ponovno legitimiral miličnik in našel pri njej tako veliko vsto denarja. Zaradi utrujenosti je kmalu zaspala. Na veliko začudenje pa zjutraj, ko se je prebudila, njenega spremjevalca, ki jo je medtem popolnil z denarjem, ni bilo nikjer več. K sreči je pravočasno spoznala nakane svojega spremjevalca in stvar takoj javila postajnemu načelniku, ki je o tem obvestil organe LM, ki so spretenga goljufa še pravočasno prijeti na železniški postaji v Podnartu, ravno ko je kupoval vozni listek za Zagreb. Organi LM

so mu zasegli 34.360 din gotovine in vrnili oškodovanki, medtem ko je ostanek že zapravil... Okrajno sodišče v Radovljici ga je za grdo zlorabo oškodovančnega zaupanja obsodilo na 3 mesece zapora.

NEPOŠTENA USLUŽBENKA

Nežka Oblak, bivša blagajnica pri Splošnem gradbenem podjetju »Gorenje« v Radovljici, si je na zelo rafiniran način prilastila večjo vsto denarja na škodo podjetja. Meseca aprila 1957 je kmnjigovodkinja podjetja ugotovila večjo razliko med izplačanimi in dvignjenimi plačami v banki. Z naknadnim pregledom je bilo ugotovljeno, da je Oblakova meseca februarja letos dvignila v Podružnici Konsulatne banke v Radovljici z namernimi napakami, ki jih je napravila pri seštevkih sumarnih zneskov na plačilnih listih za 20.306 din več gotovine, kot bi morala po plačilnih listih in si to razliko prilastila. Čeprav je gotovino sama dvignila in preštela, sama sestavila plačilne liste in kuvertirala plače, denarja ni hotela priznati, je pa škodo podjetju takoj povrnila. Na sodišče se je zagovarjala, da si je znesek morda prilastil kdo drugi, čeprav razen nje ni nihče vedel, da je s svojimi mahinacijami dvignila točno 20.306 več kot bi smela, zmanjkala pa je samo preveč dvignjena gotovina. Sodišče jo je z ozirom na to, da je škodo takoj povrnila, obseglo na 4 mesece zapora pogojno za dobo 2 let in plačilo stroškov kazenskega postopka 3000 din.

<p

MIMI
MALENŠEK
KONČ

VIGENCI

87
ROMAN

Vse je prenašala z radostjo, ker se ji je izpolnjevala davna želja, katere se doslej niti sama ni prav zavedala. Toda Dominik... zaradi njega ji je bilo pogosto hudo. Ni mu še povedala, kako je z njo, da, celo bala se mu je povedati. Zdela se ji je, da se je po prvih nočeh, polnih strastnega ljubkovanja spremenil. Še je prihajal k njej v kamro, toda nič več ni bil tak kakor jeseni. Ana ki je postala bolestno občutljiva, se je vila v užaljenosti, kadar se ji je zdelo, da je preveč hladen do nje.

Toda zdaj mu ni hotela več prikrivati. Hotela, morala je govoriti z njim! Nobene ovire ni več, da bi se ne mogla poročiti. Dominik je plačal njene dolgove, zemljemerje je razdelil zemljo in tako je postala lastnik svoje dediščine. Nihče več ji ni imel pravice zapovedovati ali kaj prepovedati. V novembru je na radovališki sodniji plačala dolg. Gospod Filip je bil zraven, klicali so ga, ker je bil še zmeraj njen varuh. Po obravnavi jo je na hodniku vprašal, kje je dobila denar, ali si ga je morebiti izposodila. Videla je, da je zaskrbljen, celo nekoliko potrt — morebiti mu je bilo žal, ker ji je odbil svojo pomoč. Toda Ana je bila jezna nanj in v žilah ji je še gorel ogenj, ki ga je užgal Dominik tisto noč, ko ji je prinesel denar, zato je visoko dvignila glavo in ga mrzlo zavrnila:

„Rekli ste mi, naj si sama pomagam. Kakor vidite, sem si pomagala.“

Nato je stari duhovnik zmajal z glavo, jo pozorno pogledal in najbrž uganil, odkod je vzela denar, ker ji je preteče dejal:

„Nič ne misli, da ti tega denarja ne bo treba vrniti! Vsak dolg je treba plačati in tudi ti ga boš plačevala, morebiti težko plačevala!“

Ana mu ni vedela nič odgovoriti, toda bila je drzna, ker se je odtrgala od vsega, kar ji je včasih mnogo pomenilo in šla svojo pot zato je samo rekla:

„Zahvalim se za vašo skrb, toda poslej bom že sama skrbela zase.“

Nato je stric udaril z nogo ob tla in zavpil:

„Ne želim, da bi se morala svojih prevzetnih besed kesati, toda kesala se jih boš in zdi se mi, da kmalu!“

Razšla sta se skoro kot sovražnika in zvečer je Ana smeje pripovedovala Dominiku, kako je stric osupal.

To je bilo pred dobrima dvema mesecema in Ana takrat še ni vedela, kako je z njo. Zdaj se je njena oholost unesla in čutila se je ponižano, ko je tako zapuščena sedela v hiši in ji ni preostalo drugega kot čakati, kdaj bo Dominik nehal računati. Iskala je besedi, s katerimi bi mu povedala, da se morata hitro poročiti, ker bodo sicer ljudje opazili, kako je z njo in zraven plaho ugibala, kako jo bo pogledal, kaj bo rekel, ko mu bo razodela skrivnost. Ali se bo razveselil, kakor se je ona? Ne, ne, niti dneva ne sme več odložiti! Že pred tednom ji je rekla Urša: „Ana, ti si pa postala tako bleda in črna pod očmi, ali si morebiti bolna?“

Dominik je pospravil svoje papirje in pogledal k njej.

„Dolgčas ti je, kaj?“ je rekel.

„Ni mi dolgčas,“ je rekla Ana in krčevito iskala besedo, tisto besedo, s katero bi se mu razodela. Čutila je, kako težko mu bo povedala, skoro se je bala, kako bo skrivnost spravila čez ustnice.

Kaj je napornejše za srce - delo ali počitek

Rudar porabi v eni minutri 5 kalorij, športnik pa 26 kalorij. Fizični naporji v prostem času so pri ogromni večini ljudi neprimerno večji od tistega, ki ga zahteva vsakdanje dela.

Kaj je napornejše za srce - delo ali počitek? Vsekakor delo — bi takoj odgovorili laiki. Vendar pa se zdi, da po najnovejših raziskovanjih kardiologov ta odgovor ni povsem točen.

Vprašanje dela in počitka v zvezi z boleznicami srca so pred kratkim proučevali na posebni mednarodni konferenci strokovnjakov za srčne bolezni iz raznih držav.

Na konferenci so poročali o nekaterih pomembnih rezultatih znanstvenih raziskovanj, ki so pritegnile nase pozornost ne le strokovnjakov, ampak tudi širše javnosti. Precejšen sloves si je pridobil dr. Dock, kardiolog iz Palo Alta v Kaliforniji. Svoja raziskovanja je opiral na podatke dveh zdravnikov iz univerze v Clevelandu.

Ta dva zdravnika sta z opozovanjem in meritvami ugotovila, da je »igranje«, in ne delo, najnapornejša človeška dejavnost. Zlasti, kadar to »igranje« nobo oblike športnega tekmovanja. Če merimo na p. potrošnjo energije s koliko potrošenih kalorij, teda moramo ugotoviti, da tekač ali smučar moreta potrošiti v svojem organizmu tudi do 26,5 kalorij na minuto, medtem ko mladina, ki se peča s športom amatersko, bo porabila do 18 kalorij na minuto. Ko sta izmerila, koliko kalorij na minuto potroši na primer rudar, ki dela v premogovniku (katerega delo spada med najteže vrste dela), pa sta ugotovila, da potroši od 4,5 do 5 kalorij na minuto.

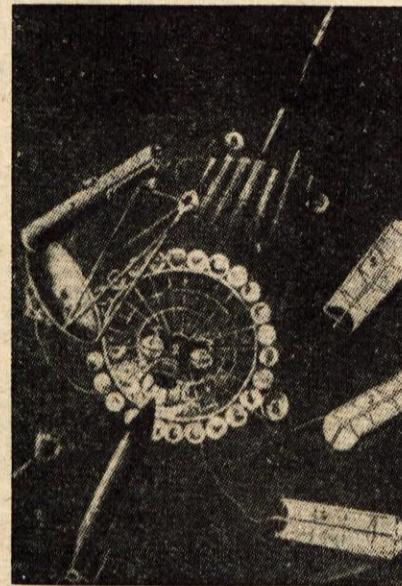
Upoštevajoč tako dejstva, je dr. William Dock raziskoval vzoroke smrti nekaterih pacientov, bolnih na srcu, in je prišel do presenetljivih zaključkov. Tako navaja dr. Dock naslednji primer. Nek elektrotehnik je umrl dve leti po prvem srčnem napadu. Smrt ga je doletela takoj po odpadanju kosilu, ko je poleg drugega polnil tudi dve steklenici piva. Zdravnik, ki so ga v tem primeru poklical, je pripisal smrt naporu, ki ga je elektrotehnik moral premagati, ko je eno uro pred kosilom prehodil neko visoko stopnišče. Dr. Dock pa zatrjuje, da smršti ni povzročil ta napor, ker je želodec poln ledenega piva vsekakor večji napor za srce. Poleg tega je elektrotehnik n. pr. igral rokomet najmanj enkrat v tednu, medtem ko je z ženo občeval najmanj štirikrat v tednu. Zaradi tega je po mnenju dr. Docka napačno pripisovati smrt najmanjšemu naporu.

Kardiolog dr. Dock zlasti opozarja na napore, ki jih bolniki na srcu morajo premagati izven dela. Najnevarnejša je pot do doma kot ves dan dela. »Odhod na delo in vrnitev z dela zahteva včasih najintenzivnejše fizične napore« — pravi ta zdravnik. Posmislimo na napor, ki ga ljudje premagujejo, ko se vozijo v prenatrpanih tramvajih, železnicah, avtobusih, ali ko vozijo avto ob gostem prometu.

Zanimivo je pri tem še naslednje: dr. Dock je preiskoval napore skupine svojih pacientov, ki imajo motnje na dihalnih organhah, angino itd. »Prišel sem do zaključka, da so fizični naporji, ki jih zahteva delo, večji kot vsi ostali

NASLEDNJI
KORAK:

ČLOVEK V SATELITU

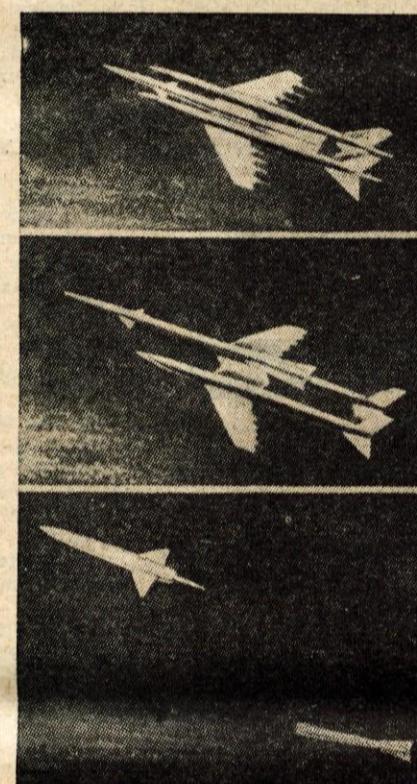
Rakete so poznali
že pred 700 leti

Danes, ko toliko beremo o raketah, ki jih pošiljajo v vesolje, mislimo, da so izključno novejšega izvora. To misljenje pa je nekoliko zgrešeno. Prvi primer uporabe raket v zgodovini je namreč znan že iz leta 1232. Tedaj so branilci mesta Kaifeng na Kitajskem obstrelijevali napadalce s prvimi reaktivnimi izstrelki. Kitajci so kasneje rakete izpopolnili, uporabljali so jih pa samo že za razne slavnostne prilike — ognjenete itd. V Evropi so jih spoznali leta 1250. V naslednjih 500 letih so jih večkrat uporabili z manjšim uspehom v vojne namene, mnogo bolj pa so jih uporabljali za ognjenete ob svečanostih. Bojne rakete so postale pomembnejše 1790. leta, ko so vojščaki misorskega princa v bitki pri Seringapatumu v Indiji obstrelijevali angleško vojsko z raketa, okončenimi z železom. Znano je tudi obstrelijevanje Kopenhagena z zagonalnimi raketami. Zares je uvedla v vojsko rakete šele druga svetovna vojna. Neschuten razvoj pa se jih odpira sedaj, ko so že dosegli izredno popolnosť v vodenih izstrelkih, ki dosegajo nadzvočno hitrost in se povzpenjajo v izredne višine. Njihove lastnosti pa ne izkorisča več samo vojska, temveč tudi znanost, predvsem meteorologi i. dr. Pripisujejo jim še velik pomen v bodočnosti.

ALI ŽE VESTE...

... da velja Radio City Music Hall za največje gledališče na svetu. Ima nekaj nad 6200 sedežev, predstave pa si ogleda v tej dvorani na leto okoli osem milijonov ljudi.

Prvi poskus, da potuje v vesolje lahko tudi živo bitje, je uspel kot pravijo sovjetski znanstveniki. Zdaj lahko pričakujemo, da bo v tretjem satelitu poletel v vesolje tudi človek. Danes to ni več bujna fantazija, saj so zadnji uspehi v tem pogledu toliki, da pravzaprav drugega ni pričakovati. Sovjetski znanstveniki so v tem smislu v Moskvi objavili že več člankov z raznimi slikami in načrti. Ena omenjenih slik objavljamo danes. Skica prikazuje satelit, ki je sestavljen iz več cilindričnih delov, ki skupaj tvorijo velik obroč. Vsak od teh delov ima svoj poseben namen. V tem obroču pa je prostor za gorivo, laboratorij in kabino za »posadko«. Satelit razpolaga tudi s teleskopom (6), helioelektričnimi postajami (5), ki bodo spremajale satelit, da se bo le-ta lahko dvignil v vesolje itd.

Trije posnetki iz sovjetskega dokumentarnega filma o izstrelitvi prvega umetnega satelita v vesolje. Slika prikazuje tri faze vzleta rakete, ki nosi satelit.

Zgodovinski in drugi paperki

Zgodovinski in drugi paperki

Z GORENJSKE

Stražišče je gotovo ena izmed najstarejših vasi v okolici Kranj. Svoje ime je naselbina dobila po gradu Wartenberg, ki so ga v začetku 12. stoletja zgradili Ortenburški grofje na najbolj zapadenem obronku Smarjetne gore. Od leta 1145 je gospodoval na njem ortenburški grad Henrik I., ki si je nadel priimek Wartenberški. Grad je tedaj mejil na loško gospodstvo brižinskih škofov in se s gospodarji gradu in loški večkrat spopadel. Stražiški gospodje so namreč radi prijevali vojne pohode po okolici ter po njej plenili in požigali. Da bi se iznenabili meljuže sosednje, je brižinski škof v dobi tretje križarske vojne (1192 do 1197) odkupil grad od Otona II. Ortenburškega, ki je odhajal na vojno in rabil denar. Grad je škof dal porušiti, po nežnosti pa so ga Ortenburžani obnovili in ropali po Okroglem in Stražišču vse do leta 1263, ko so se odpovedali vsem pravicam do gradu in so ga brižinski škofje temeljito porušili. Ostanki razvalin so danes le še slabno vidni, dočim je pristavlja na Kučni pod Sv. Joštom vse do potresa 1895 imela podobno dvorce s stolpičem in letnico 1653.

Zdaj pa je prišlo do prenove in obnovitve. Na severni strani kapelice je visela tabla z opisom laktote leta 1817 in korcem, s katerim so prebivalstvo delili hrano. Oboje je danes shranjeno v kranjskem muzeju.

Zdaj pa je prišlo do prenove in obnovitve. Na severni strani kapelice je visela tabla z opisom laktote leta 1817 in korcem, s katerim so prebivalstvo delili hrano. Oboje je danes shranjeno v kranjskem muzeju.

Zanimivosti

60 LET V ZAKONU

Pred nekaj dnevi sta praznovala 60-letnico poroke Marija in Franc Malovačič iz Hobovški pri

Stari Oselici. Redek jubilej, ki sta ga zakonca dočakala kljub temu, da sta v zakonu imela devet otrok. Danes pa imata tudi že pet pravnukov.

Njuno življenje je bilo vsekozi dokaj težavno. Z obdelovanjem hribovitega koščka svoje zemlje sta se trudila, da sta v težkih socialnih razmerah lahko preživljala sebe in svoje otroke. 89-letni Franc (zena je 6 let mlajša) je moral iskati delo in zaslužek tudi v Ameriki in ko se je od tam po šestih letih vrnil, si je družina s prihranki zgradila stanovanjsko hišo z gospodarskim poslopjem. Razen tega, pa je Franc prestal tudi vse grozote na bojiščih I. svetovne voje.

K njunemu visokemu jubileju jima čestitajo vsi vaščani, čestitkam pa se pridružujem tudi mi.

ZAKLONIŠČE PROTI ATOMSKIM BOMBAM

Pod nekim pariškim živilskim trgom so pred kratkim dokončali prvo zaklonišče proti atomskim bombam. To zaklonišče je baje tako trdo zgrajeno, da prenese sunek sto ton na kvadratni meter.

Zgodovinski in drugi paperki

Zgodovinski in drugi paperki

Z GORENJSKE

Na severni strani kapelice je visela tabla z opisom laktote leta 1817 in korcem, s katerim so prebivalstvo delili hrano. Oboje je danes shranjeno v kranjskem muzeju.

Zdaj pa je prišlo do prenove in obnovitve. Na severni strani kapelice je visela tabla z opisom laktote leta 1817 in korcem, s katerim so prebivalstvo delili hrano. Oboje je danes shranjeno v kranjskem muzeju.

Najbrž so jo prinesli s seboj nemški naseljenici. Izdelovalci so bili znani že v 16. stoletju. Sita so razpečevali po Italiji, Franciji, Holandiji, Belgiji, Nemčiji, Ogrskem, Hrvatskem in Grčiji. Žimo za sita so uvažali domala iz vseh evropskih držav, največ iz Ogrske in Rusije, zadnje čase celo iz Kanade in Združenih držav Amerike. Industrializacijo sitarstva je sredi 18. stoletja začel Jožef Demšar, staroški graščak, v družbi z Jenkom pl. Jenkheimom. Dočim so se do prve svetovne vojne prebivalci Stražišča po veliki večini preživljivali od zasluga pri sitarski obrti, je po vojni mlajši rod odšel na delo v tovarne, kjer je imel boljši zasluzek. Hugo Konkurenco so že takrat delala tej obrti strojno izdelana sita iz svile in žice, tako da je ročno izdelovanje sit po drugi svetovni vojni popolnoma prenehalo. Obdržala in razvila pa se je žimopreja, ki izdeluje žimo za žimnice iz konjske grive in govejih repov, slabši vrste pa iz prasičevih ščetin, kozje dlake in morske trave.